

Дзяржаўная мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР

год выдання 31-ы
№ 12 (1753)

Пятніца, 8 лютага 1963 года

Цана 4 кап.

Мастацтва

НОВЫЯ ОПЕРЫ, БАЛЕТЫ

Над чым працуюць беларускія кампазітары? Што прагучыць у бліжайшы час з эстрады і тэатральнага падзям'я? Бадай, лепш за ўсё пра гэта скажучы творчыя задумкі саміх кампазітараў. Бось некаторыя з іх.

Кампазітар Г. Вагнер закончыў балет «Святло і цені». Я. Глебуў завяршыў работу над операй «Тая вясна», якая прысвечана савецкай моладзі. Сучаснікам прысвяціў свой новы твор кампазітар Ю. Семянкіна. Гэта — апэрта «Рабінавія каралі».

Многія кампазітары з поспехам працягваюць работу ў галіне сімфанічнай музыкі. Я. Ціцюцін, напрыклад, працуе над стварэннем Шостаў сімфоніі. Я. Глебуў, М. Русін, І. Роньнін, Ю. Вальзакі, Л. Абельвіч.

Цыкл рамансаў і песень стварае кампазітар С. Ансанаў. У прыватнасці, будуць напісаны рамансы і песні для голасу або дуэта з фартэпіяна на словы Я. Коласа, П. Броўкі, А. Ставера, П. Прыходзькі. Пяць дуэтаў на словы беларускіх паэтаў рытуе кампазітар А. Багатыроў. Плёнай аб'явае быць работа маладога кампазітара Р. Бутвілюскага, які стварае вялікі цыкл рамансаў на словы сучасных беларускіх паэтаў.

НАША КВАТЭРА СЁННЯ І ЗАУТРА

САВЕЦКІЯ архітэктары і інжынеры за апошнія гады распрацавалі цэлы рад параўнальна ўдальных тыпаў жылых будынкаў для масавага індустрыяльнага домабудавання. Будаўніцтва на гэтых праектах ідзе ў вялікіх маштабах.

Наперад — яшчэ больш сур'ёзныя задачы. Новая Праграма партыі прадугледжвае поўнаасобнае забеспячэнне савецкіх людзей зручным жыллем. Што для гэтага трэба зрабіць, можна паказаць хоць бы на прыкладзе Мінска. На перае студзеня 1961 года ў горадзе было каля 3,2 мільёна квадратных метраў жылой плошчы. А да 1981 года гэтая лічба ўзрастае да 13,2 мільёна, гэта значыць, больш, чым у чатыры разы. Аналагічны працэс адбудзецца і ў іншых, не толькі буйных, але і сярэдніх і малых гарадах рэспублікі.

ДУМАЮЧЫ пра будучыню жыллёвага будаўніцтва, нам хочацца паставіць пытанне аб характары і якасці кватэры.

На праднёвым этапе вырашэння жыллёвай праблемы асноўную ўвагу мы аддавалі колькаснаму і тэхнічна-эканамічным паказчыкам, што было неабходна і апрадана. У практыку будаўніцтва ўвайшлі такія значныя маламетражныя кватэры з даволі сціслымі параметрамі жылых і асабліва дапаможных плошчаў, з паніжанай вышыняй памяшканняў.

Трэба меркаваць, што большасць насасёлбу, уключаючы цяжкасці, разумею неабходнасць абмежавання жылой плошчы і вышыні пакояў. Але ў той жа час яны не могуць мірыцца з няўдалай, часам, планіроўкай кватэры і іншымі непрадуманымі архітэктурнымі і будаўнічымі вырашэннямі.

ЛІТАРАТУРНЫ ВЕЧАР

У Касцюковічах, у памяшканні раённага Дома культуры, адбыўся літаратурны вечар. Драматург Пётр Васілевіч, паэты Пятро Прыходзька і Анатоль Варцінскі выступілі з чытаннем сваіх твораў, рэказалі аб творчых планах.

НАША КВАТЭРА

Зойдзем у які-небудзь з дамоў у раёне Арлоўскай вуліцы ці ў пасёлку падшпітніцкага завода 1. Бадай, у кожнай кватэры нам кінецца ў вочы цэлы рад недахопаў планіравацкага характару. Уся група дапаможных памяшканняў у гэтых кватэрах — іярэдня, ванна разам з прыбырнай, кухня — размяшчаны каля ўваходу з левыці. Жылля пакой ідуць углыб кватэры. Ужо сам па сабе такі планіравацкі прыём выклікае прачанне. Як правіла, у такім выпадку ў кватэрах з двух і трох пакояў санвузел адарваны ад спальні, а сувязь з кухняй ажыццяўляецца праз так званую нішу, зробленую ў агульным пакоі. Гэтая ніша шырыняю ў адзін метр па сутнасці не можа быць рацыянальна выкарыстана, а між тым яна адносіцца да жылой плошчы. Апроч таго, усё дапаможныя памяшканні моцна сціснуты. У іярэдняй, пры шырыні яе ў 120 сантыметраў, цяжка павярнуцца, а плошча кухні (4,5—5 метраў) яўна малая, тым больш, калі ўлічыць, што кухню звычайна выкарыстоўваюць і як сталовую.

Праўда, з гэтым усём можна было б мірыцца, калі б гэтыя памяшканні былі разумна, па-сучаснаму абсталяваны ўбудаванай мэбляю і прыстасаванымі зручным кухонным аграгатам, які складаецца з рабочага стала-халадзільніка з мыйкаю і аддільным вядром для смецця, плітвой, а над усім гэтым навясным шафамі, сушыльняй для посуду і г. д. Але ні ў адной кватэры нічога падобнага мы не сустрачэце, хоць праекты такіх аграгатаў існуюць ужо даўно, а вопытныя ўзоры іх не раз экспанавалі на выстаўках, у тым ліку і нашых беларускіх. Есць жа толькі газавая пліта і застарэлага тыпу кухонная ракавіна. Прычым яны пастаўлены абы-як, без аднак кляпату пра зручнасць і прыгажосць. Пліта чамусьці адсунута даля ад акна і вельмі набліжана да ракавіны. Пры такім становішчы не застаецца нават прасторы для размяшчэння стандартнага кухоннага стала, не гаворачы ўжо пра стол-халадзільнік і машыну для мыцця бляны. У кухні няма дзе павярнуцца, прысеці паабедзе.

А як непрыгожа выглядаюць трубавады да пліты і ракавіны! Гэта нейкіх блязгудзьяў зігзаг труб на сцяне. Такая ж карціна назіраецца і ў санузеле.

У жылля пакоях панідаюць жадаць дашага ўбудаваныя шафы, дзверы, каліраваныя афармленне сцен і размяшчэнне асветляльных кропак. У агульным пакоі ёсць месца для калана або ложка, а вось шпітальніцкая рэзетка пастаўлена так, што провад для таршэра ці навеснага бра падключаць ня зручна. Таксама і ў

А. ВОІНАУ,
професар, загаднік кафедры архітэктары Беларускага політэхнічнага інстытута,

В. КУЛІН,
дацэнт

спальні. Разетка каля ложка няма, а шпітальніцкая рэзетка пастаўлена ля акна, адлегласць каля шасці метраў. Як жа быць, калі вам захочацца пачытаць у пасцелі? Выключальнік агульнапакаёвага сталавага асветлення таксама знаходзіцца даляка і карыстацца ім лекачы нельга.

Між тым уся электраправодка ў новых дамах робіцца капітальна і закрытым спосабам, таму выправіць ці дарабіць што-небудзь ў асветляльнай сетцы вельмі цяжка.

Выклікае таксама недаўменне, чаму ў адным і тым жа памяшканні ўстаўляваюцца рознакаляровыя патроны ў столі, шпітальніцкая разетка і выключальнік.

Тое, пра што мы гаворым, на першы погляд — дробязь. Але яны ж ствараюць назручнасці, створаюць настрой людзям.

Дзеля справядлівасці трэба адзначыць, што будаўнічыя работы сёння па якасці выканання значна лепшыя за аздабляльныя і санітарна-тэхнічныя. Тут перш за ўсё заслуга домабудуўнічых заводаў. Панелі, якія яны выпускаюць, цяпер сталі намогта гадзейшымі, маюць меншую колькасць ракавін і албомаў кромка. Але каліраваная праблема яшчэ патрабуе пошукаў. Ёсць буйнапанельныя дамы выглядаюць вельмі аднастайна і сумнавата. Пакуль яшчэ не знойдзена добрае вырашэнне аздаблення паверхняў, звыдворных панелю сцен.

Справядлівы прэтэнзіі, што прад'яўляюцца да іярэдняных тыпавых кватэраў, ляжаць на сумленні архітэктараў і будаўнікоў.

УДАСКНАЛЕННЕ старых і распрацоўка новых тыпавых жылых будынкаў — галоўны наш клопат на сучасным этапе жыллёвага будаўніцтва. Захоўваючы курс на высокі эканамічны паказчык кватэры, трэба прысвятляць увагу іх планіроўку, павышаючы якасць будаўніцтва, рашуча змагаючыся са сцісласцю і стэтыку ў архітэктурцы. (Дарэчы скажаць, чаму не ўвесці ў практыку, каб кожны праект новага тыпу кватэры, перш чым ён будзе ажыццяўлены, шырока абмяркоўваўся нішч у мясці. Так даўно ўжо робяць у Маскве, Ленінградзе, Кіеве).

Цяпер даўно ўжо не лічаць што індывідуальна кватэра несумяшчальна з камуністычным ладом жыцця. З гэтага аднак, усім не вынікае, што трэба захавць непахіснасць той або іншай структуры жыллага дома на доўгія гады. І хоць секцыіны жыллы дом, відавочна, яшчэ доўга будзе выдучым тыпам у жылльвым будаўніцтве, пра яго звычайна пара думаць ужо цяпер. Трэба глыбей зразумець дыялектычнае адносінае стабільнасці і зменлівасці ў нашым жылльвым будаўніцтве і ў адвядзенасці з гэтым забеспячэнне сучасную распрацоўку новых тыпаў дамоў і кватэраў з улікам развіцця камуністычнага быту.

Новыя тыпы жылых дамоў у сваю чаргу нельга разглядаць ізалявана ад іншых будынкаў, у першую чаргу, ад культурна-бытавых.

Якія тыпы розных збудаванняў будуць лепш-адпавядаць новым формам быту і грамадскага жыцця савецкіх людзей пры камунізме? Якія шляхі ўдасканалення архітэктурнай справы па меры ўрастання іх у эканамічны магчымасці будаўніцтва? Гэтыя пытанні павінны цікавіць нас ужо сёння, таму што на праектах, якія цяпер ствараюцца, мы будзем не толькі для патраб нашых дзён, але і для камуністычнага будучыня.

Што неабходна зрабіць, каб сучасныя жыллы дамы адпавядалі патрабаванням новых умоў? З гэтай вялікай праблемы мы хочам узяць адзін момант — якасць свае меркаванні аб звычайнай кватэры.

У новай Праграме КПСС запісана: «Неабходна забеспячыць умовы для скарачэння і палегчэння жаночай працы ў хатняй гаспадарцы, а потым стварыць магчымасці для замены гэтай працы грамадскімі формамі задавальнення матэрыяльна-бытавых патраб сям'і». Гэта не толькі патрабуе шырокага будаўніцтва сталовых, дзіцячых садоў, ясляў і іншых будынкаў культурна-бытавога прызначэння, але і выклікае неабходнасць у новым тыпе жылля, якое спалучае ў сабе магчымасці задавальнення індывідуальных і грамадска-бытавых патраб сям'і.

Жыллая плошча на кожнага чалавека ў будучым павінна быць павялічана супраць сучаснай нормы. Кватэра павінна быць разлічана так, каб кожны член сям'і меў асобны пакой і апроч таго быў адзін пакой для агульнага карыстання.

А хатняя кухня ў сучасным яе ўяўленні, напэўна, будзе адміраць.

Як усё гэта можа выглядаць, разгледзім на прыкладзе жылой чатырохкватэраўнай секцыі (2-2-2-3) сучаснага буйнапанельнага дома серыі 1—464, пра якую

гаварылася вышэй. Гэты праект, напэўна, будзе ў нейкай меры ўстойлівым, бо заводская аснастка і тэхналогія вырабы буйнапанельнага будаўніцтва, захаваны агульную колькасць элементаў, але даўшы тром з іх шырыню па 260 сантыметраў, а чатыром — па 320 сантыметраў. А наспрабем некалькі падоўжыць секцыю, захававшы агульную колькасць элементаў, але даўшы тром з іх шырыню па 260 сантыметраў, а чатыром — па 320 сантыметраў. Падоўжэнне пазначнае, усёго толькі на 120 сантыметраў, але затое ствараецца магчымасць лёгка зрабіць трансфарміруемую планіроўку кватэры.

Пеш за ўсё прапануюцца крыху павялічаныя памеры кухні і пераасці санузла ад уваходных дзвярэй углыб кватэры. Павялічэнне памераў кухні і сёння не пашкодзіць, а ў будучым, пры ліквідацыі яе, мы атрымаем яшчэ адзін жыллы пакой. Гаворка ідзе не пра поўную ліквідацыю магчымасцей гатаваць страву дома. Такія неабходнасць будзе ўнікаць, і адвядзенне месца для гэтага павінна быць. Гэта можа быць ніш-шафа з электраправальнымі прыладамі і добрай выяжай, якую можна абсталяваць у агульным пакоі або нават у адным з ізаляваных.

Рэкамендуем прыём без усялякіх капітальных затрат дазволіць значна павялічыць чыстую жылую плошчу і зрабіць цвяперашнія кватэры з двух пакояў трохпакаёвымі, а трохпакаёвымі — чатырохпакаёвымі. У тарчовых секцыях, надалішы спаліно паламам, можна нават рабіць кватэры з плічца пакоямі. На наш погляд, такая прапанова набліжае вырашэнне задачы забеспячэння кожнага члена сям'і асобным пакоем.

Той жа выйгрыш можна атрымаць і не павялічваючы агульную даўжыню секцыі, г. зн. захоўваючы прынятыя памеры яе элементаў.

Вядома, гэтая прапанова не адзіная і, можа быць, дыскусійная. Аднак, на нашу думку, яна адкрывае перспектыву творчых пошукаў. Ва ўсякім выпадку нам здаецца магчымым прадугледзець адвядзення змены ўжо ў праектах, па якіх будучы будавацца дамы апошніх год сям'ягодкі.

КВАТЭРЫ, якімі сёння дзяржава забяспячае працоўных, павінны быць выгодыны і камфартнабельныя. Трэба зрабіць усё для таго, каб яны маглі лепш адпавядаць патрабаванням камуністычнага быту.

ўтульнымі па сваёму выкаваму афармленню. У гэтых адносінах, мне думецца, маюць цікавае праекты забудовы раёна ў паласе Смаленскага тракту і плошчы імя Чарняхоўскага, якая аб'явае быць самай прыгожай у Віцебску. Па сваіх памерах яна не ўступае плошчы Леніна ў Мінску, будзе збудавана вышэйшымі жыллымі дамамі. Паблізу плануецца пабудова комплекс культурна-бытавых будынкаў, у прыватнасці, вялікага шырокакрэнаннага кінатэатра на 800 месца.

Будучыня горада — чудаўная. Прыродныя дадзеныя Віцебска дэзавальваюць зрабіць яго самым зялёным сярэд гарадоў нашай рэспублікі. Цікава, вядома, гаворачы пра сённяшняе, зазіраючы і ў будучыню. Што ж, гэта не цяжка зрабіць. Па генеральнаму плану забудовы Віцебска застанецца ў ранейшых межах. З усіх новаўвядзенняў асобна зноў збудаваныя тэрыторыі, дастаткова і той плошчы, якую горад займае сёння. Па

ПРЫЗНАННЕ І ДАВЕР'Е

Капі савецкія людзі, выказваючы сваю волю, называюць кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР пісьменнікаў, дзякуючы мастацтва культуры, мы яшчэ раз пераконаваемся ў праўдзівасці аднаго з вялікіх законаў нашага жыцця. Чалавек, які жыве для народа і з народам, свабодна творчы, грамадскай дзейнасцю стварае яго духоўнае багацце — зусці пратрыць сямью да людскіх сэрцаў, заслужыць любоў, павагу і прызнанне.

Вось імя людзей, аб якіх можна сказаць, што ўсё іх жыццё, як і кожны радок іх творчасці, належыць народу, прасякнуты клопатамі і думкамі аб яго ішчэці. Яны не толькі пяром, але і словам, навуковай і грамадскай дзейнасцю заваявалі высокі аўтарытэт і пашану, і іх вылучаюць сёння кандыдатамі ў дэпутаты.

Старэйшым і любімым нашага пісьменніка Міхаліа Ціханавіча Лынькова назвалі сямі кандыдатам у дэпутаты рабочыя і служачыя Лёзненскага гароднічна-сушыльнага завода. Сярод тых, хто прысутнічаў на перадавыбарчым сходзе, безумоўна, не было ніводнага чалавека, які б з дзіцячых гадоў, шчыра са старонкаў школьных хрэстаматыі не палюбіў героюў твораў М. Лынькова. Аповесць «Міколка-паравоз», апавяданне «Над Бугам», раман «Векаломныя дні» па праўдліва выдатнымі творамі беларускай літаратуры. Праз усю яго творчасць прайшла як самая адметная рыба любоў да чалавека, які інтарэсу грамадства ставіць вышэй за ўласнае жыццё. Вось чаму народ аказаў высокі гонар Міхаліа Ціханавічу, назваўшы яго сваім кандыдатам у дэпутаты.

Пісьменніка Пятра Фёдаравіча Глебу вылучылі хлэбаробы сельгасарцелі імя Карла Маркса Гарадоцкага раёна. Імя Івана Антонавіча Брыля назвалі на перадавыбарчым сходзе рабочыя і служачыя саўгаса «Малое Мажажыкава» Лідскага раёна. Кандат Кандартавіч Крпіва (Атраховіч), любімы народным пісьменнікам і драматургам, віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР вылучаны кандыдатам у дэпутаты калектывам Касцюковіцкага ляснозавода.

І біяграфія і кожным радком сваёй творчасці беларускі паэт, якога гэтыя дні вылучылі кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР калектыв сельгасарцелі «40 год Кастрычніка» Драгічынскага раёна, Максім Танк (Юген Іванавіч Скурко) паказвае ўзор чалавека высокага грамадзянскага абавязку.

Блізка, зразумела і патрабная людзям і творчасці Пімена Панчанкі. Яго назвалі кандыдатам у дэпутаты рабочыя і служачыя саўгаса «Астрагляд» Братнінскага раёна.

Канскі сельгасарцелі імя Леніна Мсціслаўскага раёна вылучылі кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР па Батвінускай выбарчай акрузе тэлеавады Беларускага пісьменніка, намесніка старшыні праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Івана Пятровіча Шамкіна.

Пашанай і любоўю карыстаецца ў працоўных нашай рэспублікі імя Рыгора Раменавіча Шырмы, мастацкага кіраўніка Беларускай дзяржаўнай акадэмічнай харавай капэлы. Вось чаму калектыв хлэбаробаў калгаса «Кастрычнік» Камянецкага раёна назваў яго імя на сваім перадавыбарчым сходзе. Шырокае прызнанне нашых людзей атрымалі песні кампазітара Уладзіміра Уладзіміравіча Алоўнікава. У іх — думкі, пачуцці, імкненні надзеі нашага сучасніка. Ул. Алоўнікава вылучылі кандыдатам у дэпутаты працоўных калгасаў імя Чарняхоўскага і імя Гагарына Ваўкавыскага выбарчых упраўленняў.

М. СТАЛЯРОЎ,
спец. нар. асветлення і мастацтва.

ГОРАД НА ДЗВІНЕ

вацца сваім размяшчэннем ад падобных раёнаў, якія мы сустракалі ў іншых гарадах. Мікрараён — па сутнасці, праспект імя Фрунзе — бярыць сваю пачатак амаль у цэнтры горада і злучае званым з чыгуначным і аўтобусным транспартам, з набярэжнай Дзвіны, любімымі месцамі відэабыля ў летні час. Праспект імя Фрунзе мае яшчэ адну каштоўную перавагу — ён вырастае поблізу буйных прамысловых будоўляў і прадпрыемстваў, якія нібы застануцца ў тыле і будуць размяшчацца раўнамерна па абодва бакі мікрараёна.

Мы глядзім на макет... Ён зроблены некалькі гадоў назад. Тады яшчэ не было праспекта Фрунзе і макет увавобіў толькі мары і думкі архітэктараў. А сёння — гэта ўжо рэальнасць. Не адна тысяча навасёллаў засялілася ў новыя, добраўпарадкаваныя дамы. Многія яшчэ будуць усяляцца і адсяляюцца на вяселле ў бліжэйшы час. Мікрараён забудуецца дамамі з буйных панелю. Панелевозы, загрузышыся на домабудуўнічым камбінаце канструкцыямі, ідуць проста на будаўнічую пляцоўку. Тут іх чакаюць магутныя краны. Мантаж будынкаў ідзе проста з машыны. Такі чотка неладжаны канверс у працы памог віцэабылям зрабіць кошт будаўніцтва больш таннім.

Звярніце ўвагу на цікавую табліцу, — значнае Віктар Паўлавіч. У 1956 годзе сярэдні кошт аднаго квадратнага метра жыллой плошчы склаў 180 рублёў. Цяпер гэтая лічба скварацілася на адну трэць. Але гэта, зразумела, не мяжа. Трэба сказаць, што яшчэ дарага каштоўны розны перапрабкі, што здароўе на будоўлі.

«Перапрабкі...» На жалы, яны яшчэ не зыцты нават пры індустрыяльным вядзенні будаўніцтва. Часткова «віноўнікамі» іх бываюць і нашы архітэктары. Будаўнікі ў пэгоні за тэмпамі часам адступаюць ад праекта, і гэта, як правіла, адбываецца на якіх адбавленні, афарбоўкі фасадоў. Радэска, што аўтары-праекціроўшчыкі будынкаў застаюцца вернымі сваім праектам, атрымалі права кантраляваць. Мы часта сустракаем цяпер на будаўнічых пляцоўках архітэктара, які сочыць за дэкладным архітэктурным аздабленнем будынка. Гэта, несумнянна, дае станоўчы вынікі. Між іншым, дадзім слова навасёллам, якія ў сваіх пісьмах выказваюць падазку тым, хто пастараўся не толькі добра па-

КЛІЧУЦЬ ДАРОГ НЯХОДЖАНЬНЯ

Мікала Іванавіч Малашанка — супрацоўнік Беларускага аўтавада. Многія розныя клопаты ў яго, Удзельнік у «Дружбе з воінамі» і «Полымі».

Надаўна, у апошнім дні мінулага года, адзначалася 40-годдзе чалавеча «Полымя». Юбіляру была аддана належная даніна ўвагі і лаваты, не абшліся, вядома, і без таго, што паст назваў «Дружбы дымам і гулам хвалебным». Што ж юбілей ёсць юбілей. Але было зроблена і невялікае адступленне ад прынятага традыцыйнага рытуалу. У артыкулах, прысвечаных саракагадоваму шляху часопіса, у прыватнасці, у тых, што змяшчаліся ў газэце «Літаратура і мастацтва» прагучала адна не зусім «характэрная» для моманту, будзённая-дэлававая нотка. Прыгадваючы, што ў першыя гады свайго выхаду «Полымя» было «беларускім штомесячным часопісам літаратуры, палітыкі, культуры, эканомікі, публіцыстыкі» і што назва гэта не толькі дакладна адлюстравала, а і падмацоўвала матэрыяламі, аўтары артыкулаў рабілі папрок у адрас «Міланіка». Часопіс, гаварылі яны, крыху адшоў ад добрых традыцый мінулага, яму не хапае публіцыстычнага агію, багавога прапагандыскага запалу.

Словам да «дружовага дыму і хвалебнага гулу» было прымясана некалькі горкіх пільноў. Відць, на прыпынку: «Праўда! Горкая, але праўда!».

Прызнаем, што тыя крытычныя загавы, якія былі выказаны ў адрас «Полымя» ў дні яго юбілея, і прымусілі нас яшчэ раз падняць вачы, паглядзець, а што ж і сапраўды хаваецца на сённяшнім дзень за вокладкай «Полымя» як часопіса... І грамадска-палітычнага і з гэтай мэтай перагартыць яго дваццацігадовае мінулае. Дакладней не дваццаціга, а дзесяціга, бо ў трох нумарах публіцыстыка, як такая, адсутнічала. (Ці не з'яўляецца гэта яшчэ адным доказам, што юбіляра папраквалі душой).

Якое ўражанне пакінула гэтае больш грунтоўнае знамяства?

Трэба сказаць, што пэўнай прадзятасці, з якой мы разгарнулі першы нумар леташняга часопіса, прышліся неўзабаве адступіць. Аказалася, што мінулы год быў для грамадска-палітычнага аддзела часопіса даволі плённым (і, вядома, цікавым). Перадмовы ў публіцыстыцы «Беларэскі дзёнік» Ул. Дадзімава і «Паэма дарог» А. Клішчова і Я. Сіпакова, нарысы Ул. Варно, П. Місько і І. Сіпакова, нарысы публіцыстычнага выступлення С. Грахоўскага, Ул. Мішкоўска, В. Панамарова, А. Тафа і І. Шыя... Ужо сам гэты пералік што-небудзь да значыць. Але справа тут не столькі ў колькасці, колькі ў якасці. Аб ёй і хочацца пагаварыць.

ДРУЖБА З ВОІНАМІ

У гады Вялікай Айчыннай вайны многія беларускія пісьменнікі са зброяй у руках замяліся з ворагам. Другі з іх былі ў Савецкай Арміі, адны ў партызанскіх атрадах. Даўно пазарэсталі партызанскія сцяжкі, зараны траншы і разбураны бліндажы. Былыя воіны змянілі салдацкія шынялі на цывільнае адзенне. Але застаўся дружбы з маладымі салдатамі, якія ў гэтыя дні ахоўваюць спакое і мірную працу савецкіх людзей. У воінскай часці Беларускай ваеннай акругі часта вядзюць беларускія пісьменнікі. Яны чытаюць свае новыя творы, разказваюць аб здумках, удзельнічаюць у канферэнцыях, на якіх абмяркоўваюцца іх кнігі, даламаюць маладым армейскім пэтам і прэзікам у творчай рабоце.

Надаўна, напрыклад, салдаты і сержанты Н-скай часці разам з рабочымі Мінскага гадзіннікавага завода абмяркоўвалі кнігу «Мера часу» Л. Арабей. Яны выказалі рад слушных загав, пажадалі пісьменніку плённых паспяху ў працы.

Пісьменнікі М. Аляксееў, К. Шней-Красікаў, П. Харкоў былі ў воінскай часці, дзе працуюць літаратурны аб'яднанні. Яны разказалі маладым армейскім пісьменнікам аб нарадзе па пытаннях літаратуры і мастацтва, якая была склікана Цэнтральным Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

Дзімы наведваў воінаў пэтам Камітэтам партыі ў Маскве, аб развіцці Беларускай савецкай літаратуры.

НАРЫС І ПУБЛІЦЫСТЫКА У ЧАСОПІСЕ «ПОЛЫМЯ»

Аўтары «Паэмы дарог» некалькі нарысы пачаліся, не намі і канчацца. Не ведаем як быць з другой, прагнатычнай часткай гэтага сцвярджэння, відаць, трэба далучыцца да яе, хаця «Паэма дарог» — і не той ярка прыклад. А вось што датычыць першай часткі, то тут не можа быць ніякіх сумненняў. Колькі ў нас друкавалася дрэўных, бяздумных, пазбаўленых увагі да чалавека, без сапраўднага жыццёвага зместу нарысаў. Друкуюцца яны яшчэ і сёння. Але сёння мы ўжо ведаем, як да іх ставіцца, ведаем іх сапраўдную прыроду. Мы ведаем, што залада нарыста і публіцысты не ў тым, каб нешта раўнадушна зарэгістраваць, занатаваць у бланкет, а потым гэтак жа абыхавацца і лёгкадушна перанесці занатаванае ў нарыс, а ў тым, каб быць даследчыкам жыцця, каб актыўна ўмешвацца ў яго, адно адмаўляючыся, а другое сцвярджваючы, каб заўсёды быць жыццёва чалавека і праўдына, з роздумам, паказваючы яго.

Адамі з героўмі нарыса Уладзіміра Варно «Зямля цаліная», гаворыць: «Най бліжэй пісаць пра наш саўтас, дзе пішыце пра людзей. Мне самому выпадае чытаць нарысы пра цаліну. Аўтары іх стараюцца насасоваць як мага больш лібаў і так званыя «фактаў». Шчыра кажучы, мне як чытачу не вельмі цікава ўсё гэта. Я хачу ведаць, што ў людскіх душах адбываецца, як расце сядомасць, мяняюцца ўзаемаадносіны, хачу больш пачытаць пра характары людзей. А лічы і «факты» хай збярэ і сістэматызае статыстыка. Гэта іхні хлеб».

Пісаць пра людзей... Гэтае ясна сфармуляванае патрабаванне чытача — лію ж і патрабаванне самога часу — не праходзіць бесследна, дае свой плён. Аб гэтым сведчаць, у прыватнасці, і нарысы, змяшчаныя ў «Полымі», асабліва лепшыя з іх.

«Беларэскі дзёнік» Ул. Дадзімава — гэта ўжо не той праслаўлены «вытворчы» нарыс, дзе непадзельна пануюць лічы і выпісаныя з хрэналагічнай паслядоўнасцю працуючыя аперацыі, не белецкая вывадка аб будаўніцтве Віроўскага дрэўнага завода, а нарыс, у якім аўтар, напрыклад, у «Паэме дарог» А. Клішчова і Я. Сіпакова, нарысы Ул. Варно, П. Місько і І. Сіпакова, нарысы публіцыстычнага выступлення С. Грахоўскага, Ул. Мішкоўска, В. Панамарова, А. Тафа і І. Шыя... Ужо сам гэты пералік што-небудзь да значыць. Але справа тут не столькі ў колькасці, колькі ў якасці. Аб ёй і хочацца пагаварыць.

НАРЫС І ПУБЛІЦЫСТЫКА У ЧАСОПІСЕ «ПОЛЫМЯ»

Аўтары «Паэмы дарог» некалькі нарысы пачаліся, не намі і канчацца. Не ведаем як быць з другой, прагнатычнай часткай гэтага сцвярджэння, відаць, трэба далучыцца да яе, хаця «Паэма дарог» — і не той ярка прыклад. А вось што датычыць першай часткі, то тут не можа быць ніякіх сумненняў. Колькі ў нас друкавалася дрэўных, бяздумных, пазбаўленых увагі да чалавека, без сапраўднага жыццёвага зместу нарысаў. Друкуюцца яны яшчэ і сёння. Але сёння мы ўжо ведаем, як да іх ставіцца, ведаем іх сапраўдную прыроду. Мы ведаем, што залада нарыста і публіцысты не ў тым, каб нешта раўнадушна зарэгістраваць, занатаваць у бланкет, а потым гэтак жа абыхавацца і лёгкадушна перанесці занатаванае ў нарыс, а ў тым, каб быць даследчыкам жыцця, каб актыўна ўмешвацца ў яго, адно адмаўляючыся, а другое сцвярджваючы, каб заўсёды быць жыццёва чалавека і праўдына, з роздумам, паказваючы яго.

Адамі з героўмі нарыса Уладзіміра Варно «Зямля цаліная», гаворыць: «Най бліжэй пісаць пра наш саўтас, дзе пішыце пра людзей. Мне самому выпадае чытаць нарысы пра цаліну. Аўтары іх стараюцца насасоваць як мага больш лібаў і так званыя «фактаў». Шчыра кажучы, мне як чытачу не вельмі цікава ўсё гэта. Я хачу ведаць, што ў людскіх душах адбываецца, як расце сядомасць, мяняюцца ўзаемаадносіны, хачу больш пачытаць пра характары людзей. А лічы і «факты» хай збярэ і сістэматызае статыстыка. Гэта іхні хлеб».

Пісаць пра людзей... Гэтае ясна сфармуляванае патрабаванне чытача — лію ж і патрабаванне самога часу — не праходзіць бесследна, дае свой плён. Аб гэтым сведчаць, у прыватнасці, і нарысы, змяшчаныя ў «Полымі», асабліва лепшыя з іх.

«Беларэскі дзёнік» Ул. Дадзімава — гэта ўжо не той праслаўлены «вытворчы» нарыс, дзе непадзельна пануюць лічы і выпісаныя з хрэналагічнай паслядоўнасцю працуючыя аперацыі, не белецкая вывадка аб будаўніцтве Віроўскага дрэўнага завода, а нарыс, у якім аўтар, напрыклад, у «Паэме дарог» А. Клішчова і Я. Сіпакова, нарысы Ул. Варно, П. Місько і І. Сіпакова, нарысы публіцыстычнага выступлення С. Грахоўскага, Ул. Мішкоўска, В. Панамарова, А. Тафа і І. Шыя... Ужо сам гэты пералік што-небудзь да значыць. Але справа тут не столькі ў колькасці, колькі ў якасці. Аб ёй і хочацца пагаварыць.

Аўтары «Паэмы дарог» некалькі нарысы пачаліся, не намі і канчацца. Не ведаем як быць з другой, прагнатычнай часткай гэтага сцвярджэння, відаць, трэба далучыцца да яе, хаця «Паэма дарог» — і не той ярка прыклад. А вось што датычыць першай часткі, то тут не можа быць ніякіх сумненняў. Колькі ў нас друкавалася дрэўных, бяздумных, пазбаўленых увагі да чалавека, без сапраўднага жыццёвага зместу нарысаў. Друкуюцца яны яшчэ і сёння. Але сёння мы ўжо ведаем, як да іх ставіцца, ведаем іх сапраўдную прыроду. Мы ведаем, што залада нарыста і публіцысты не ў тым, каб нешта раўнадушна зарэгістраваць, занатаваць у бланкет, а потым гэтак жа абыхавацца і лёгкадушна перанесці занатаванае ў нарыс, а ў тым, каб быць даследчыкам жыцця, каб актыўна ўмешвацца ў яго, адно адмаўляючыся, а другое сцвярджваючы, каб заўсёды быць жыццёва чалавека і праўдына, з роздумам, паказваючы яго.

НАРЫС І ПУБЛІЦЫСТЫКА У ЧАСОПІСЕ «ПОЛЫМЯ»

Аўтары «Паэмы дарог» некалькі нарысы пачаліся, не намі і канчацца. Не ведаем як быць з другой, прагнатычнай часткай гэтага сцвярджэння, відаць, трэба далучыцца да яе, хаця «Паэма дарог» — і не той ярка прыклад. А вось што датычыць першай часткі, то тут не можа быць ніякіх сумненняў. Колькі ў нас друкавалася дрэўных, бяздумных, пазбаўленых увагі да чалавека, без сапраўднага жыццёвага зместу нарысаў. Друкуюцца яны яшчэ і сёння. Але сёння мы ўжо ведаем, як да іх ставіцца, ведаем іх сапраўдную прыроду. Мы ведаем, што залада нарыста і публіцысты не ў тым, каб нешта раўнадушна зарэгістраваць, занатаваць у бланкет, а потым гэтак жа абыхавацца і лёгкадушна перанесці занатаванае ў нарыс, а ў тым, каб быць даследчыкам жыцця, каб актыўна ўмешвацца ў яго, адно адмаўляючыся, а другое сцвярджваючы, каб заўсёды быць жыццёва чалавека і праўдына, з роздумам, паказваючы яго.

мараль, маральны кодэкс будаўнічага каунізму. Уладзімір Дадзімаў знаёміць нас з людзьмі, якія не толькі добра працуюць, але і жыццём іх прымаюць. Імкнучыся жыць на заваяванай чалавечай будзе — друг, таварыш і брат. Гэта і малады інжынер Альберт Аляксандраў, і брыгадзіры Мікола Арлоў і Іван Сярук, і вядома, партгор ДРЭС Павел Абрамчык, сапраўдны камуніст, чалавек, які любіць і павяжае людзей і марыць аб тым, «каб у чалавеча заўсёды былі добры настрэй, каб ішла бязлітасная барацьба з тым, што псуе яго настрэй».

Есць у нарысе Ул. Дадзімава і недахопы, асабліва, калі мець на ўвазе яго форму. Тым не менш «Беларэскі дзёнік», у аснове якога сапраўдны, а не выдуманы, не высасаны з пальца канфіліт, сапраўдны жыццёвы драматызм, — гэта, безумоўна, цікавая, значная з'ява.

На-свойму дапаўняюць нарыс Ул. Дадзімава нарысы «Зямля цаліная» Ул. Варно і «На новым месцы» П. Місько. Іх зноў-такі вызначае Імкненне «пісаць пра людзей». З першага з іх, напрыклад, мы даведваемся, што розныя людзі, з рознымі планами і намерамі, прымаюцца на зямлю цаліную. Хаця большасць з іх сапраўдныя «гаспадары цаліны», ле «соль», але траляюцца сярэд іх і такія, як Пётр Салодкі, «у якога за душой няма нічога, апрача сваянасці». (Салодкі нагадвае, дарэчы, Леўкіна).

Невядлікі нарысы Паўла Місько прысвечаны людзям калгаснай вёскі. Нягледзячы ўнімаць гаспадарку, шмат цяжкіх і перашкод на іх шляху, але яны змагаюцца, не здаюцца, бо «людзям трэба змагацца і перамагаць». Галоўнае ж — ім трэба станаўліцца лепшымі самім. «Трэба ж», — гаворыць з глыбокім перакананнем гераіні нарыса, калгасны заатэхнік, — каб чалавек чалавечу быў сабар, таварыш і брат».

У другім нумары «Полымя» змяшчана «Паэма дарог» А. Клішчова і Я. Сіпакова, нарыс, які, дарэчы, удастоены прэміяй на конкурс часопіса «Дружба народаў». Аб нарысе ў свой час ўжо гаварылася. Ён атрымаў высокую ацэнку. Ацэнка гэта, безумоўна, заслужаная. «Паэма дарог» апраўдае сваю назву, у нарысе сапраўды ёсць нешта ад паэмы. Гэта — і пранікнёны лірычны адступленні («Чалавек павінен падарожнічаць...» і іншыя), і добрая пэтычная прыўзняць асобных месцаў, і свежыя малаўзніка дэталі. Есць у нарысе і мессэжы фармальна зна-

мараль, маральны кодэкс будаўнічага каунізму. Уладзімір Дадзімаў знаёміць нас з людзьмі, якія не толькі добра працуюць, але і жыццём іх прымаюць. Імкнучыся жыць на заваяванай чалавечай будзе — друг, таварыш і брат. Гэта і малады інжынер Альберт Аляксандраў, і брыгадзіры Мікола Арлоў і Іван Сярук, і вядома, партгор ДРЭС Павел Абрамчык, сапраўдны камуніст, чалавек, які любіць і павяжае людзей і марыць аб тым, «каб у чалавеча заўсёды былі добры настрэй, каб ішла бязлітасная барацьба з тым, што псуе яго настрэй».

Есць у нарысе Ул. Дадзімава і недахопы, асабліва, калі мець на ўвазе яго форму. Тым не менш «Беларэскі дзёнік», у аснове якога сапраўдны, а не выдуманы, не высасаны з пальца канфіліт, сапраўдны жыццёвы драматызм, — гэта, безумоўна, цікавая, значная з'ява.

На-свойму дапаўняюць нарыс Ул. Дадзімава нарысы «Зямля цаліная» Ул. Варно і «На новым месцы» П. Місько. Іх зноў-такі вызначае Імкненне «пісаць пра людзей». З першага з іх, напрыклад, мы даведваемся, што розныя людзі, з рознымі планами і намерамі, прымаюцца на зямлю цаліную. Хаця большасць з іх сапраўдныя «гаспадары цаліны», ле «соль», але траляюцца сярэд іх і такія, як Пётр Салодкі, «у якога за душой няма нічога, апрача сваянасці». (Салодкі нагадвае, дарэчы, Леўкіна).

Невядлікі нарысы Паўла Місько прысвечаны людзям калгаснай вёскі. Нягледзячы ўнімаць гаспадарку, шмат цяжкіх і перашкод на іх шляху, але яны змагаюцца, не здаюцца, бо «людзям трэба змагацца і перамагаць». Галоўнае ж — ім трэба станаўліцца лепшымі самім. «Трэба ж», — гаворыць з глыбокім перакананнем гераіні нарыса, калгасны заатэхнік, — каб чалавек чалавечу быў сабар, таварыш і брат».

У другім нумары «Полымя» змяшчана «Паэма дарог» А. Клішчова і Я. Сіпакова, нарыс, які, дарэчы, удастоены прэміяй на конкурс часопіса «Дружба народаў». Аб нарысе ў свой час ўжо гаварылася. Ён атрымаў высокую ацэнку. Ацэнка гэта, безумоўна, заслужаная. «Паэма дарог» апраўдае сваю назву, у нарысе сапраўды ёсць нешта ад паэмы. Гэта — і пранікнёны лірычны адступленні («Чалавек павінен падарожнічаць...» і іншыя), і добрая пэтычная прыўзняць асобных месцаў, і свежыя малаўзніка дэталі. Есць у нарысе і мессэжы фармальна зна-

мараль, маральны кодэкс будаўнічага каунізму. Уладзімір Дадзімаў знаёміць нас з людзьмі, якія не толькі добра працуюць, але і жыццём іх прымаюць. Імкнучыся жыць на заваяванай чалавечай будзе — друг, таварыш і брат. Гэта і малады інжынер Альберт Аляксандраў, і брыгадзіры Мікола Арлоў і Іван Сярук, і вядома, партгор ДРЭС Павел Абрамчык, сапраўдны камуніст, чалавек, які любіць і павяжае людзей і марыць аб тым, «каб у чалавеча заўсёды былі добры настрэй, каб ішла бязлітасная барацьба з тым, што псуе яго настрэй».

НАРЫС І ПУБЛІЦЫСТЫКА У ЧАСОПІСЕ «ПОЛЫМЯ»

Аўтары «Паэмы дарог» некалькі нарысы пачаліся, не намі і канчацца. Не ведаем як быць з другой, прагнатычнай часткай гэтага сцвярджэння, відаць, трэба далучыцца да яе, хаця «Паэма дарог» — і не той ярка прыклад. А вось што датычыць першай часткі, то тут не можа быць ніякіх сумненняў. Колькі ў нас друкавалася дрэўных, бяздумных, пазбаўленых увагі да чалавека, без сапраўднага жыццёвага зместу нарысаў. Друкуюцца яны яшчэ і сёння. Але сёння мы ўжо ведаем, як да іх ставіцца, ведаем іх сапраўдную прыроду. Мы ведаем, што залада нарыста і публіцысты не ў тым, каб нешта раўнадушна зарэгістраваць, занатаваць у бланкет, а потым гэтак жа абыхавацца і лёгкадушна перанесці занатаванае ў нарыс, а ў тым, каб быць даследчыкам жыцця, каб актыўна ўмешвацца ў яго, адно адмаўляючыся, а другое сцвярджваючы, каб заўсёды быць жыццёва чалавека і праўдына, з роздумам, паказваючы яго.

ходкі — аўтары барць Інтэр'ю ў самага... чорта, прымушаюць расказаць Прыпяць сваю аўтабіяграфію і г. д. Удалося схвапіць аўтарам нарыса жыцця рысачкі людзей, з якімі яны сустракаліся, хаця, заўважым, не ўсім. Знакамітага садоўніка Івана Шаўчука ці некаторых геалагаў, напрыклад, нам цяжка ўявіць. — нешта самае характэрнае, самае індывідуальнае ў іх характары не трапіла «на пера».

Аглядаючы публіцыстыку часопіса, нельга не адзначыць і нататка Аляксея Карпока «На пероне Гродзенскага вакзала». Дакладней, гэта — дзённіковыя запісы, аб чым, дарэчы, сведчыць падзагаловак: «З дзённіка загалючкі агента «Інтурьст»». Такім чынам, А. Карпок выступае на гэты раз, так сказаць, у дваюх ролях — як літаратар і як супрацоўнік «Інтурьста». Такое «сумішчальніцтва» аказалася ў дадзеным выпадку нарысам: нататкі «На пероне Гродзенскага вакзала» з цікавацю чытаюцца, перадаюць тую атмасферу, аб якой аўтар піша: «...чаго трэба не ўбачыць і не пачуць на Гродзенскім пероне, асабліва, калі маеш дачыненне да турасму». Сапраўды, чаго трэба не ўбачыць і не пачуць... Італьянскі доктар з траўмі тытулам прывёз у нашу краіну тры чамаданы... Панчоха. А вось чамаданы амерыканскага прафесара-анітолага напуюных зусім іншым, — кінаплёнкі, рукапісамі, кнігамі, галоўнае ж тама якіх — барацьба з ракам. Прафесар едзе з VII Міжнароднага супрацьракавага кангрэса, што адбыўся ў Маскве. Італьянскія камуністы выходзіць з поезда разам з суайчыннікамі графскага паходжання, з буржуа, а амерыканскі кенвэд фатаграфуецца... на фоне чырвоных сцягоў.

Так, шырокае поле для наглядання. Але, на нашу думку, некаторыя нагляданні і дэталі А. Карпоку лепш было апусціць, і запісы толькі б выйгралі. Наўрад ці варта было б яму, напрыклад, акцэнтаваць увагу на адной і той жа амаль «янаравай сіцыцы», сіцыцы з ядой. Вось прыклады. Адзін запіс: «Вяду яго ў рэстаран: цікава, што ядучы мільянеры? Амерыканец заказвае шлінкуны кавы, булчучу з маслам і... ўсё». Другі запіс: «Падвожкі да ларка з савецкімі, але яны толькі разглядаюць рочкі. Ён бубета куюлюць... дзе чукеркі». І далей: «Брат з сястры апытаныя аглядаюць будку і запіваюць я... газіраванай вадой!» Гэтыя шматроўкі наўрад ці дасягаюць свай мэты, хутчэй за ўсё яны выклічуць у чытача пытанне: «Ну і што?».

Зарадыла крыху аўтару паўчэцкіх меры ў наступных запісах — ад 21 ліпеня («Сёння праяздзям — журыліста з Канады. Прыгожая, элігантная, маладая. Расказвае ёй пра горад, яго гісторыю, а яна... пільна ў павялічэнні і чухаецца, чухаецца... Бр-р-р!») і ад 26 ліпеня («...Сярод паўтысячай мейстэраў французскага і не ўбачыў ніводнаго прыгажуні. Гродзенскія дзяткі і жанчыны кулі прыгажуні». Мы аддаём належае аўтару, як патрыёту, але ж... Запіс ад 9 жніўня А. Карпоку канчае словам: «Увечары, вярнуўшыся дадому, мой стары заўвагае: — У цябе на службе, як у ААН!».

Нам застаецца толькі дадаць: воль Імкнені, і таму трэба больш, калі можна так сказаць, дыпламатычнай цярпнасці.

Як ужо гаварылася, з'яўлялася летас на старонках часопіса «Полымя» і рубрыка «Публіцыстыка». Не р

